

12/11/83

EL·LENGUATGE

Concordança (II)

Partint d'una construcció com *Es necessari i forçós que un home mori per un poble* (S. Espriu), en què els adjectius *necessari* i *forçós* han de revestir precisament la forma del masculí, dèiem ahir que hi ha qui manté invariables aquests adjectius en construccions amb un subjecte constituït, no per una oració subordinada (que *un home mori per un poble*) sinó per un grup nominal del femení, i diu, «La mort d'un home per un poble és necessari i forçós». En canvi, si aquest mateix substantiu revesteix la forma del plural, com que el verb *ésser* hi ha de concordar necessàriament, és clar), és ben poc probable que hom mantingui invariables els adjectius, cosa que acaba de demostrar la conveniència d'aquesta concordança.

Cal creure, efectivament, que no hi hauria cap vacil·lació en una construcció com *Els pecats dels homes són necessaris i forçosos*.

Un altre cas de vacil·lació en la concordança entre un adjectiu i el subjecte d'un verb atributiu és el que té lloc en construccions en què aquest subjecte és representat per un pronom relatiu, com és ara *Ha expressat un judici que no és gens adequat*, al costat de la qual construcció tenim *Va expressar una opinió que no és gens adequada*, amb l'adjectiu que forma el terme predicatiu concordant amb el subjecte del verb *ésser*. També, com en el cas anterior, un subjecte en plural fa que hi concordi el verb, cosa que emmena forçosament la concordança de l'adjectiu: *...uns judicis que no són gens adequats*. Però es pot esdevenir que el terme predicatiu sigui format no per un simple adjectiu, sinó per un adjectiu més un infinitiu o una oració completiva, cas en què, contra el que algú practica, aquest adjectiu ha de restar invariable: *Va expressar una opinió que no és gens adequat de sostenir*, *Va dir unes coses que no és gens oportú que se sapiguen*. Un cas anàleg és el de construccions amb d'altres verbs, com és ara, *creure*, el qual pot revestir la forma del plural amb el seu subjecte.

Direm, així, *És una gestió que creiem superflua*, en què *superflua* concorda amb *gestió*, però *Té uns defectes que no creiem honest de dissimular*, amb l'adjectiu *honest* invariable, i àdhuc *Té el dret de modificar les coses que cregui convenient*, perquè convenient és l'el·lipsis o reducció de *convenient de modificar*.

Albert Jané.